

onală nu putea fi pe deplin cîştigată, în schimb era posibilă slăbirea opresiunii străine, cu concursul Porţii însăşi, faţă de care fanarioţii se compromiseseră. Lupta antifanariotă era şi o luptă antiotomană, dar una indirectă şi mai puţin radicală¹.

Platforma pe care se situează Tudor, în etapa a doua a mişcării, prevedea schimbarea regimului fanariot («Țara își caută dreptățile cele robite de fanarioți»²); pe această linie, Vladimirescu se putea alia cu boierii și spera să obțină aprobarea Porții. Dar boierii îi sînt aliați siliți și instabili, și nicidecum reazem de nădejde. În ascuns, ei completează, oferind turcilor capul lui Tudor și al lui Ipsilanti și făcînd cauză comună cu fanarioții³.

În tot cursul evenimentelor din 1821, jocul boierimii a fost dublu. Sultanul este rugat «să binevoiască majestatea sa... să fie nimiciți acești criminali tîlhari...»⁴; apoi i se aduc mulțumiri «din adîncul sufletului și inimii, fiindcă s-a milostivit..., trimițînd nebiruitele oștiri împărătești pentru pedepsirea și nimicirea răsculaților»⁵. «Este foarte de trebuință ca țărani să se supună cererilor drepte, pentru ca să nu avem bănuieli pentru viața noastră, iar tîlharii apostatați să fie cumpălit nimiciți» scriu boierii refugiați la Brașov caimacamului Negri⁶. În același timp, ei se plîng țarului de dezastrul năvălirii turcești, implorînd milă și ajutor pentru «omenirea chinuită în mod tiranic în centrul Europei»⁷. Echivocurile acestea n-au în spate doar calcule diplomatice. Politica ambiguă a boierimii este reflexul unui substrat economic: boierii sînt stîlpii vechiului regim, dar angrenîndu-se în economia de mărfuri, simțeau nevoia unor prefaceri în organizarea țării și preconizau măsuri contradictorii, cîteva progresiste, altele de regres social.

În plus, împrejurările politice ale momentului au cauzat instabilitate în raporturile dintre contradicții.

Dacă o dată cu răscoala lui Tudor și cu Eteria s-ar fi iscat un război ruso-turc, am fi constatat împărțirea tranșantă a boierimii în două grupuri, unul susținînd lupta pentru independență, fără a se teme deocamdată, în prezența armatei țarului, de mișcarea populară, iar celălalt trecînd în tabăra cotropitorilor. Vladimirescu știa și simțea că boierimea, în întregimea ei, este vrednică de «hula tuturor neamurilor», dar înțelegea de asemenea că, în lupta națională, o mare parte dintre boieri putea fi alături de «adunarea norodului». De aceea, el se străduiește să insufle boierimii patriotism («Sîntem datori să ne jertfim pentru patria noastră, pentru care și sînt eu venit, dinpreună cu norodul!»⁸) și cere să se aleagă «patrioții» de trădătorii de țară. Pe boierii fugiți la Brașov, caută să-i înduplece să nu uneltească împotriva țării («Vă rog pentru aceasta, împreună cu sârmanul popor prădat, aflător cu mine»), arătîndu-le că «nu mai este...cu puțință ca poporul să sufere și de aici încolo silniciile răufăcătoare săvîrșite pînă acum asupra lui». Îi îndeamnă să se

¹ În legătură cu această idee, vezi paralela pe care o face Iorga între răscoala din Țara Romînească și mișcarea de eliberare a sîrbilor. La baza politicii lui Miloș Obrenovici a stat «ideea unei desfaceri încete din împărăția otomană» (N. Iorga, *Istoria statelor balcanice*, Vălenii de Munte, 1913, p. 133 și urm.).

² *Doc. răs.* 1821, II, p. 28.

³ N. Iorga, *Acte și fragmente...*, vol. II, p. 577.

⁴ *Doc. răs.* 1821, II, p. 156.

⁵ *Ibidem*, p. 218.

⁶ *Ibidem*, p. 203.

⁷ *Ibidem*, p. 192.

⁸ *Ibidem*, p. 22.